

Ján Počiatek

minister financií
Slovenskej republiky

Bratislava 14. 06. 2007
Číslo: MF/18812/2007-411

Vážený pán generálny riaditeľ,

v nadväznosti na Vašu žiadosť č. P-01-2782/2007 zo dňa 1. júna 2007 o vypracovanie stanoviska k materiálu „Návrh strategických zámerov činnosti Sociálnej poisťovne“ Vám oznamujem, že mám k nemu pripomienky.

K Predkladacej správe

Z Predkladacej správy vyplýva, že predložená stratégia nie je v súlade s rozpočtovým výhľadom najmä z dôvodu snahy Sociálnej poisťovne zmeniť tvorbu správneho fondu. Zo stratégie nie je zrejmé, o koľko chce Sociálna poisťovňa zvýšiť percento tvorby správneho fondu. Zároveň upozorňujem na skutočnosť, že jedným z cieľov Sociálnej poisťovne je zvýšenie úspešnosti výberu príspevkov poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie na 97,5 % do roku 2010, pričom tieto príspevky tvoria základ tvorby správneho fondu. Zvýšením úspešnosti výberu poistného sa vytvára priestor na dodatočné zdroje pre správny fond. V prípade, ak ani tieto zdroje nebudú postačujúce na krytie potrieb správneho fondu, potom navrhujem pristúpiť k zmene, resp. zvýšeniu percenta tvorby správneho fondu. Uvedené považujem za zásadné.

K bodu 4.3. Sústava strategických cieľov

Na strane 9 sa uvádza, že „Stratégia Sociálnej poisťovne vychádza zo v súčasnosti platnej legislatívy a nezohľadňuje niektoré diskutované zámery, ako napr. zjednotenie výberu daní a odvodov prechodom výberu poistného zo Sociálnej poisťovne na daňové úrady“. Stratégia Sociálnej poisťovne musí vychádzať z platnej legislatívy, avšak keďže je koncipovaná do roku 2012, časovo sa prekrýva s obdobím, v ktorom sa plánuje realizácia reformy daňovej a colnej správy a zjednotenia výberu daní, cielí a odvodov. Z uvedeného dôvodu navrhujem doplniť do materiálu osobitnú časť, ktorá sa bude venovať zámeru zjednotenia výberu daní, cielí a odvodov. Táto pripomienka je zásadná.

K bodu 4.3.1.1. Súčasný stav

Táto časť nedostatočne pomenúva existujúce problémy Sociálnej poisťovne vo vzťahu ku svojim klientom. Súčasný stav tiež charakterizuje procesná chybovosť na strane Sociálnej poisťovne, obtiažna komunikácia s pobočkami Sociálnej poisťovne, chybné spracovanie klientských dát, oneskorenia v dodržiavaní

zákonných lehôt a všeobecne procesné nedostatky. V popise súčasného stavu je podľa môjho názoru potrebné priznať nedostatky, aby nadväzujúce ciele a opatrenia stratégie sledovali ich odstránenie. Túto časť materiálu odporúčam dopracovať v zmysle uvedeného.

K bodu 4.3.1.2. Vízia

Navrhujem víziu preformulovať nasledovne: „Víziou Sociálnej poisťovne v oblasti vzťahu so svojimi klientmi je ambíciou stať sa modernou inštitúciou, ktorá efektívne vykonáva pre svojich klientov všetky zákonom zverené činnosti s cieľom svojimi proklientsky orientovanými službami naplniť ich zákonné nároky.“

Verejnoprávnu inštitúciou s význačnou a unikátnou pozíciou v systéme sociálneho poistenia v SR Sociálna poisťovňa už v súčasnosti je a z uvedeného dôvodu takáto úloha nemôže byť predmetom vízie. Sociálna poisťovňa vykonáva aj iné zverené činnosti (postupovanie príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, určenie dôchodkovej správcovskej spoločnosti a registrácia zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení) ako sociálne poistenie. Uvedené považujem za potrebné premietnuť v celom dokumente, kde sa pojednáva o vízii.

K bodu 4.3.1.4. Opatrenia

Predposledný odsek na strane 12 žiadam vypustiť, pretože tento odsek je nezrozumiteľný. Nie je jasné, čo sa rozumie proklientsky orientovanými vyváženými legislatívnymi zmenami, druhá časť vety nesúvisí s prvou časťou vety a prvá časť vety mylne uvádza, že Asociácia dôchodkových správcovských spoločností zastupuje záujmy sporiteľov (zastupuje záujmy dôchodkových správcovských spoločností, ktoré sa môžu niekedy prekrývať so záujmami sporiteľov). Zásadná pripomienka.

Opatrenie na strane 13 „zlepšenie informovanosti klientov“ hovorí iba o pasívnych formách informovanosti, t.j. Sociálna poisťovňa sprístupní informácie na verejne prístupných miestach. Chýba aktívne informovanie klienta, napr. v súlade s proklientským prístupom, pravidelné informovanie klientov formou automaticky generovaných SMS alebo e-mailom, napr. o termínoch na splnenie zákonných povinností súvisiacich so sociálnym poistením a o ďalších zmenách.

K bodu 4.3.2.1. Súčasný stav

Na strane 14 predposledný odsek považujem za nezrozumiteľný, napr. čo sa rozumie zväčšením priestoru pre posilnenie verejnoprávneho charakteru Sociálnej poisťovne. Z uvedeného dôvodu navrhujem tento odsek preformulovať a vysvetliť, inak nemá praktický význam.

Na strane 15 žiadam preformulovať, vysvetliť alebo vypustiť konštatovanie, že „z hľadiska ochrany záujmov klientov, ako aj z ďalších dôvodov vyplývajúcich z verejnoprávnosti Sociálnej poisťovne a jej vzťahu k štátnemu rozpočtu, zostáva problematickým aj vzťah k II. kapitalizačnému pilieru“ z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a nekonkrétnosti. Zásadná pripomienka.

K bodu 4.3.2.4. Opatrenia

Navrhujeme zosúladiť text s názvom, pretože v uvedenom texte sa žiadne opatrenia nenachádzajú.

K bodu 4.3.2.5. Strategický cieľ č. 2 – Obraz a dôveryhodnosť Sociálnej poisťovne

V tejto časti sa uvádza, že cieľom Sociálnej poisťovne je „vytváranie pravdivého obrazu v masovokomunikačných prostriedkoch tak, aby bolo možné postupne dosiahnuť jednoznačne kladný vzťah klientov a širšej verejnosti k Sociálnej poisťovni.“ Podľa môjho názoru ide o možný rozpor v tom, že pravdivý obraz o inštitúcii nemusí jednoznačne smerovať ku kladnému vzťahu klientov k tejto inštitúcii. V tejto časti dokumentu sa však uvedené vopred predpokladá. Takisto v časti 4.3.2.6. Opatrenia sa uvádza, že pravdivý obraz o Sociálnej poisťovni sa dosiahne poskytovaním informácií o úspechoch a kladných ohlasoch klientov na činnosť Sociálnej poisťovne, ale podľa môjho názoru takýto obraz nebude pravdivý a objektívny.

K bodu 4.3.2.6. Opatrenia

Na strane 17 v poslednom odseku sa správne uvádza, že kladný vzťah závisí od kvality individuálnych služieb jednotlivým klientom. Namiesto toho, aby sa v ďalšom texte rozoberali opatrenia na zlepšenie kvality práve týchto individuálnych služieb, spomínajú sa v texte celoslovensky vychádzajúce masovokomunikačné prostriedky a vývesné tabule. O tom, ako plánuje Sociálna poisťovňa zlepšiť kladný vzťah klientov prostredníctvom kvality individuálnych služieb, sa materiál nezmieňuje.

K bodu 4.3.2.8. Opatrenia

Sociálna poisťovňa má zámer vybudovať edukačné centrum s regionálnou pôsobnosťou – inštitút vzdelávania Sociálnej poisťovne s využitím štrukturálnych fondov EÚ. Z daného opatrenia nie je zrejmé, aké náklady si zriadenie nového inštitútu vyžiada (personálne, finančné vrátane spolufinancovania k EÚ prostriedkom, technické). Zároveň nie je jasný mechanizmus čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ pre Sociálnu poisťovňu, t.j. či Sociálna poisťovňa môže priamo čerpať štrukturálne fondy alebo len prostredníctvom kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Predmetné žiadam doplniť. Uvedené považujem za zásadné.

Na strane 18 – 20 absentuje systém prepojenia dosiahnutej úrovne kvalifikácie s kariérom rastom a mzdovým ohodnotením, t.j. systém motivácie zamestnancov zvyšovať si kvalifikáciu.

Na strane 19 navrhujem slová „právo sociálneho poistenia“ nahradiť slovami „právo sociálneho zabezpečenia“.

Na strane 20 v predposlednom odseku nie je jasné, prečo podporné programy na udržanie fyzického a duševného zdravia budú určené len pre zamestnancov od 62 rokov.

K bodu 4.3.3.1. Súčasný stav

V tomto bode a v iných bodoch, ktoré sa vzťahujú na efektívny výber poistného, by sa malo rovnako uvažovať aj s efektívnym výberom príspevkov, ktorý je jednou zo zverených činností Sociálnej poisťovni a nie je

len v záujme samotných sporiteľov, ale aj v záujme Sociálnej poisťovne. Navrhujem uvedené preletnúť do textu.

K bodu 4.3.3.3. Strategický cieľ č. 1. – Platobná schopnosť poisťných fondov

Predkladateľ v tomto bode na str. 22 spomína negatívny ekonomický vývoj. Žiadam vysvetliť pojem negatívny ekonomický vývoj, nakoľko sa nestotožňujem s názorom predkladateľa a nepovažujem ekonomický vývoj v SR za negatívny skôr naopak. Uvedené považujem za zásadné.

K bodu 4.3.3.4. Opatrenia

Odporúčam doplniť opatrenie Zlepšenie výberu poisťného a úspešnosti vymáhania pohľadávok aj o ďalšie opatrenia, prostredníctvom ktorých by mohla Sociálna poisťovňa s tvorcom legislatívy spolupracovať pri zabezpečovaní platobnej schopnosti základných fondov.

Na strane 23 odporúčam preformulovať text „...bude vo väčšej miere používať podanie návrhov na podozrenie zo spáchania trestného činu...“. Podľa môjho názoru by Sociálna poisťovňa mala podať podnet na spáchanie trestného činu vždy, keď takéto podozrenie má.

Na strane 23 sa ďalej uvádza, že bude mapovaná platobná schopnosť platiteľov a priebežne sledované výsledky ich hospodárenia. Podľa môjho názoru má Sociálna poisťovňa iba obmedzené zákonné možnosti mapovať platobnú schopnosť a hospodárske výsledky platiteľov poisťného. Sociálna poisťovňa by však mala mať ambíciu mapovať platobnú disciplínu platiteľov voči Sociálnej poisťovni, analyzovať a kategorizovať ich a diferencovať prístup k nim, o čo sa už snažia napr. daňové úrady. V každom prípade na uvedené činnosti treba zaviesť nové procesy s primeranou IT podporou.

Na strane 23 tohto bodu sa uvádza: „Je potrebné zdôrazniť, že aj v prípade dosiahnutia 100%-nej úspešnosti výberu poisťného by sa nezabezpečila solventnosť Sociálnej poisťovne v dôchodkovom poistení. Na riešenie krytia výpadku zdrojov spôsobeného zavedením kapitalizačného systému (II. pilier) budú potrebné aj viaceré legislatívne zmeny.“

Nesúhlasím s formuláciou predmetného odseku, ktorý zodpovednosť za nesolventnosť v dôchodkovom systéme nepriamo prísudzuje vzniku II. piliera. Príčin deficitného hospodárenia dôchodkového poistenia je viacero, preto zdôrazňovanie zodpovednosti II. piliera za negatívnu bilanciu Sociálnej poisťovne je podľa môjho názoru nevhodné. Zároveň analýza príčin deficitného hospodárenia nie je predmetom predloženého materiálu. Navrhujem vypustiť poslednú vetu v odseku a ponechať len všeobecnú konštatáciu, prípadne vypustiť celý odsek.

K bodu 4.3.3.5. Strategický cieľ č. 2 – Finančná a prevádzková efektívnosť

V tomto bode sa uvádza, že súčasťou vytvorenia integrovaného systému správy finančných tokov je zavedenie eura v podmienkach Sociálnej poisťovne. Zmena národnej meny a zavedenie eura je zásadná a celoštátna zmena s veľkým dopadom na organizáciu a IT systémy. Avšak nie je pravdou, že je súčasťou

vytvorenia akéhokoľvek integrovaného systému správy finančných tokov, pretože zavedenie eura je nezávislé od toho, aký systém správy finančných tokov Sociálna poisťovňa používa, a či vôbec nejaký používa.

K bodu 4.3.3.6. Opatrenia

Na strane 24 sa v texte uvádza, že k optimalizácii nákladov prispeje investičná činnosť orientovaná na umiestnenie všetkých útvarov vo vlastných budovách a vylúčenie prenájmov. Podľa môjho názoru nemusí byť výstavba budov cestou optimalizácie nákladov. Takou cestou by mohlo byť napríklad zlučovanie pobočiek, zjednodušenie procesov, redukcia zamestnancov, automatizácia činností, sťahovanie do lacnejších sídiel, predaj vlastného majetku a pod. Odporúčam hľadať aj iné opatrenia k optimalizácii nákladov.

Na strane 24 v rámci opatrenia „Integrovaný systém správy finančných tokov“ žiadam doplniť do textu, že okrem integrácie systémov Sociálnej poisťovne so systémom Štátnej pokladnice je vhodná integrácia aj s inými informačnými systémami Ministerstva financií SR a tiež s daňovým informačným systémom vo väzbe na zámer budúceho zjednotenia daní, ciel a odvodov. Zásadná pripomienka.

K bodu 4.3.4.1. Súčasný stav

Na strane 25 sa uvádza, že „...absentuje ale komplexný procesný model činností celej inštitúcie a preto nemožno hovoriť o jej optimálnom fungovaní a o efektívnom priradení zdrojov procesom“. Toto konštatovanie považujem za kľúčový bod, na ktorom by mala stáť celá táto stratégia. Žiaľ, neuvádza sa konkrétne, ako tento stav zmeniť. Stratégia sa témou vo všeobecnosti zaoberá, ale nevenuje jej taký priestor, aký si problematika zaslúhuje. Pokiaľ si to Sociálna poisťovňa uvedomuje, musí jej primárnym strategickým cieľom byť popísanie a optimalizácia procesov, čo v konečnom dôsledku povedie k redukcii nákladov a k reforme organizácie. V zmysle uvedeného odporúčam venovať v stratégii väčšiu pozornosť práve tejto kľúčovej téme.

K bodu 4.3.4.6. Opatrenia

Na strane 31 časť „Reengineering a alignment pracovných procesov“ odporúčam používať slovenské výrazové prostriedky, ale predovšetkým upozorňujem, že táto kľúčová problematika je rozpracovaná len príliš všeobecne. Stratégia by pritom mala byť založená len na tejto časti a mala by podrobnejšie sledovať postup: model procesov > odstránenie redundancií > optimalizácia procesov > optimalizácia organizačnej štruktúry > podpora procesov zo strany IT > zavedenie nových procesov > meranie výkonnosti procesov > kontrola kvality procesov > ďalšie optimalizačné opatrenia > redukcia nákladov > dosiahnutie solventnosti > zrýchlenie a skvalitnenie individuálnych služieb > dobrý obraz Sociálnej poisťovne vo verejnosti. Táto stratégia však ide opačným postupom. Túto pripomienku treba zohľadniť v celom texte stratégie. Uvedené považujem za zásadné.

K bodu 5. Zdroje pre realizáciu stratégie

V tabuľkách na str. 34, ktoré uvádzajú tvorbu správneho fondu, sa automaticky predpokladá lineárny rast prevádzkových nákladov a miezd. Podľa môjho názoru nemusia prevádzkové náklady ani mzdové náklady

lineárne rásť, najmä ak sa príjmu racionalizačné opatrenia v smere zefektívnenia procesov a využitia ľudských zdrojov. Stratégia však takýmto opatreniam venuje príliš málo pozornosti. Odporúčam aj vo väzbe na predchádzajúcu pripomienku hľadať a doplniť do textu možnosti zníženia nákladov na správu.

Z dôvodu sprehľadnenia potreby zdrojov a ich porovnania žiadam v tabuľkách doplniť údaje za rok 2006, ako aj uviesť počet zamestnancov Sociálnej poisťovne, priemernú mesačnú mzdu zamestnancov v jednotlivých rokoch a medziročný nárast jednotlivých ukazovateľov. Uvedené považujem za zásadné.

Vo všeobecnosti k materiálu

Materiál nedostatočne pomenúva súčasné nedostatky v činnosti Sociálnej poisťovne, návrh zásadných zmien, ktorými sa sleduje ich odstránenie a spôsob merania kvality vykonávaných činností.

Materiál na viacerých miestach zdôrazňuje potrebu zvýšenia motivácie ľudského kapitálu prostredníctvom zvyšovania odmeňovania. Súhlasím s tým, že kvalitný a produktívny zamestnanec má byť adekvátne odmeňovaný. Naplnenie materiálom stanovených cieľov v oblasti elektronizácie, IT systémov, vzdelávania a pod. by malo automaticky viesť k rastu produktivity práce a teda potrebe nižšieho počtu zamestnancov v budúcnosti. Domnievam sa, že jedným z cieľov Sociálnej poisťovne by teda malo byť nielen zvyšovanie odmeňovania, ale aj prípadná racionalizácia počtu zamestnancov.

Súčasťou predloženého materiálu nie je doložka finančných dôsledkov. V zmysle § 33 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov musia všetky materiály predkladané na rokovanie vlády a národnej rady obsahovať predpokladané finančné dôsledky na rozpočet verejnej správy na bežný rok a tri nasledujúce rozpočtové roky. Zároveň súčasťou finančných dopadov musia byť aj návrhy na úhradu zvýšených výdavkov, resp. úbytku príjmov. Uvedené žiadam doplniť. Zásadná pripomienka.

Vzhľadom na nepriaznivý vývoj I. a II. piliera vo vzťahu k rozpočtu verejnej správy žiadam o doplnenie konkrétnych opatrení nevyhnutných na stabilizáciu rozpočtu Sociálnej poisťovne. Uvedené považujem za zásadné.

S pozdravom

Vážený pán
Ing. Ivan Bernátek
generálny riaditeľ
Sociálna poisťovňa
Bratislava